

ריהוט הבית במשנה

ד"ר קרן קירשנבאום,

הוצאת אוניברסיטת בר אילן, 360 עמוד

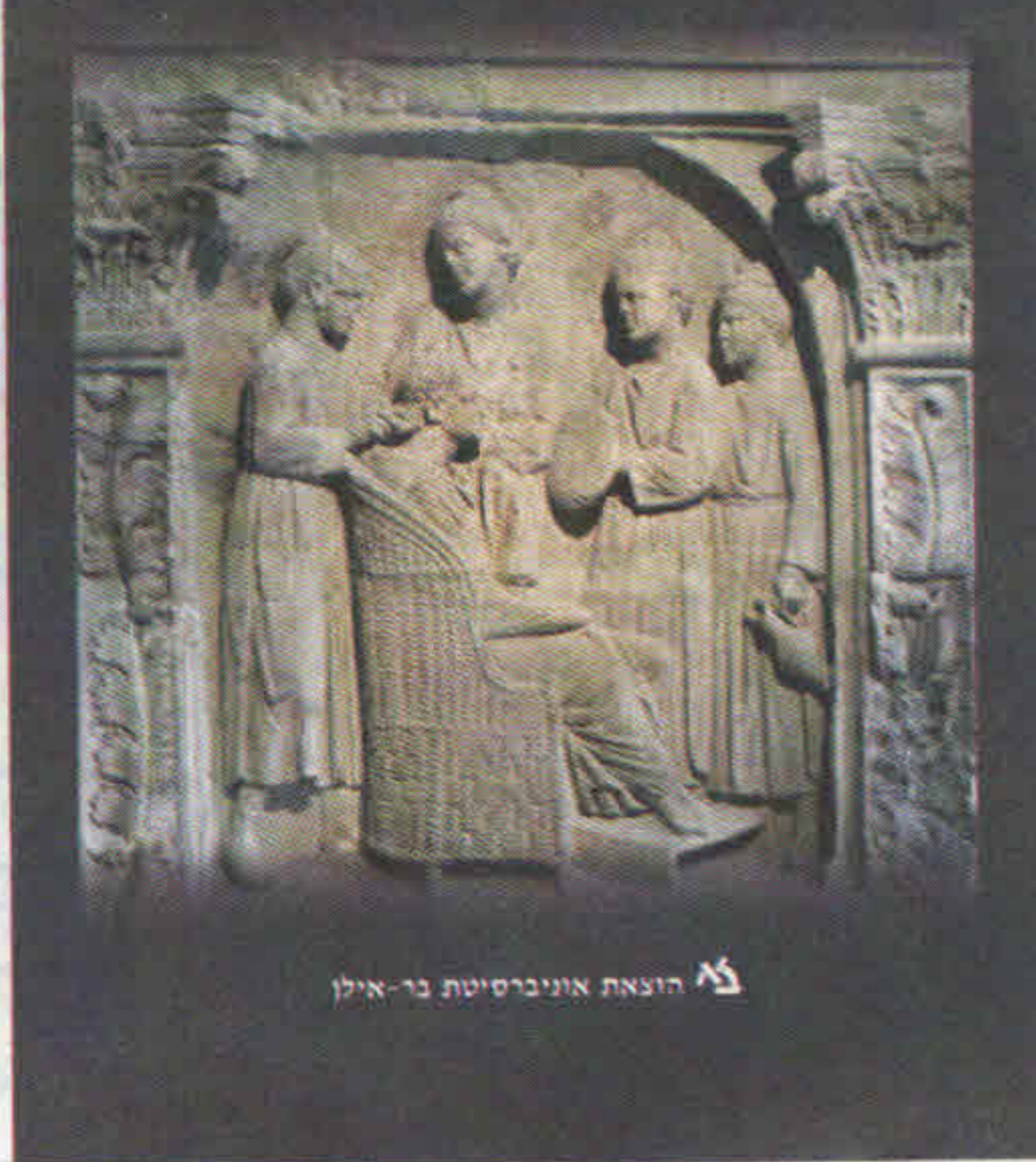
מישהו מבין רבבות לומדי התורה בישראל, יכול לדמיין לעצמו את הריאליה המשנאית והתלמודית? כיצד בעצם נראה הכיסא הארץ-ישראלי בימי המשנה? ומהו המגדל שחז"ל מדברים עליו? וכיצד נראו השידה והתיבה והמיטות והשולחנות בבתיהם של חכמי ארץ ישראל בתקופת המשנה והתלמוד?

התשובה היא לא באל"ף רבתי. קשה היה לשרטט בדמיון כיצד נראו חפצי הריאליה היומיומית של אבות אבותינו כאן בארץ ישראל. הבעיה היתה שזיהוי לא נכון של כלי הבית, עורר קושיות וחשף סתירות בין כתבים של חז"ל. משניות, תוספות וברייתות במסכתות שונות, ובעיקר במסכת כלים, היו בלתי מובנות, ונוצרו תמיהות הלכתיות.

עד שבאה ד"ר קרן קירשנבאום, מירושלים, בעלת תואר שלישי מאוניברסיטת בר אילן ומרצה למשנה ולתלמוד במדרשת לינדנבאום ובמדרשת נשמת, וחקרה את הנושא לעומק. את מימצאיה, המציעים זיהוי לרהיטי הבית, ריכזה בספרה רב הכמות 'ריהוט הבית במשנה', שראה אור בימים אלה בהוצאת ספריית אוניברסיטת בר אילן. הספר מלווה בכמאה תמונות של שרידים ותבליטים וציורים של כלים שנמצאו בחפירות בארץ ישראל וברחבי האימפריה הרומית.

ואולם, ד"ר קירשנבאום אינה מתבססת רק על מימצאים ארכיאולוגיים. בהדרכת פרופ' דניאל שפרבר, חתן פרס ישראל במדעי היהדות ובעבר דיקן הפקולטה למדעי היהדות בבר אילן, היא סרקה המחברת לאורך ולרוחב את הספרות התנאית ופרשניה,

ריהוט הבית במשנה
קרן חוה קירשנבאום

הוצאת אוניברסיטת בר-אילן

ספרות אמוראי א"י וספרות רומית של התקופה האמורה שעיסוקה אדריכלות הבית ותיאור כליו. זגם על מימצאים אלה כשלעצמם לא סמכה, משום שלדעתה "הנטיה הטבעית היא להשליך מהמציאות המוכרת לנו על המקורות העתיקים, מרחיקה לעיתים מן האמת". לפיכך

בחנה החוקרת גם את האטימולוגיה של שמות כלי הבית כפי ששרדו בשלל לשונות זרות ששימשו את אזורנו בתקופה הרומית. כל המידע הזה ממחיש לעינינו את הריאליה של יהודי ארץ ישראל בימי המשנה והתלמוד.

פרופ' שפרבר שיבח את הישגיה של תלמידתו: "גדולה היתה שמחתי שנתממשה צפייתי ותלמידת חכמים אחת, ד"ר קרן קירשנבאום, קיבלה על עצמה לחקור את סוגית הריהוט הארץ-ישראלי בספרות התנאית. מחקרה הבהיר משניות, תוספות וברייתות בלתי מובנות, במסכתות שונות, ובעיקר במסכת כלים; תמיהות הלכתיות יושבו; והולכת ומצטיירת בצורה מוחשית תמונתו של הבית הארץ ישראלי של חז"ל על תכולתו".